

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/2-2395 din 30.05 2016

La nr. 205 din 12 mai 2016

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal nr.985/2002 și Codul electoral nr.1381/1997).

Anexă: *Raportul de expertiză anticorupție – 2 file,*
Anexa raportului de expertiză – 2 file.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE asupra nivelului coruptibilității proiectului

legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal - art.181/1, Codul electoral - art.69)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este un grup de deputați în Parlament, autor nemijlocit - deputați în Parlamentul RM, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul modifică și completează legislația penală și electorală în vederea prevenirii și sancționării acțiunilor de corupere a alegătorilor săvârșite în perioada campaniilor electorale cu scopul fraudării scrutinului electoral. În domeniul penal, proiectul de lege vine să responsabilizeze partidele politice și candidații independenți care vor fi înregistrați pentru participare în cursa electorală, precum și formațiunile politice și alte persoane care vor fi implicate direct sau indirect în procesul electoral. Se propune sancționarea alegătorilor care pretind, acceptă și primesc (personal sau prin mijlocitor) bani, bunuri, servicii sau alte foloase în scopul exercitării drepturilor lor electorale într-un anumit mod.

Totodată, în domeniul electoral, se propune responsabilizarea concurenților prin anularea înregistrării – concurenților care oferă alegătorilor bani, le distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere.

d. Suficiența argumentării. Considerăm că argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării și promovării proiectului. Au fost respectate prevederile art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative. Nota informativă stabilește condițiile ce au impus elaborarea proiectului și scopul urmărit, analizează principalele prevederi cu evidențierea elementelor noi aduse cadrului normativ și argumentarea corespunzătoare, precum și efectul social și impactul proiectului de lege.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Proiectul corespunde interesului public general de a perfecționa cadrul normativ național privind incriminarea acțiunilor de corupere a alegătorilor.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neîntreținerea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. La momentul examinării, proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal nr.985/2002 și Codul electoral nr.1381/1997) și nota informativă la acesta, erau publicate pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova: www.parlament.md, ceea ce atestă faptul că sunt îndeplinite cerințele impuse de art.8-12 ale Legii nr.239-XVI/2008 privind transparența în procesul decizional.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Articolul I.- Articolul 181/1 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195), cu modificările și completările ulterioare, va avea următorul cuprins:

Articolul 181/1. Coruperea alegătorilor

(1) Oferirea sau darea de bani, bunuri, servicii ori de alte foloase, în scopul determinării alegătorului să își exercite drepturile sale electorale într-un anumit mod în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale ori în cadrul referendumului se pedepsește cu amendă în mărime de la 30 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) În categoria bunurilor prevăzute la alin.(1) sunt incluse și băuturile alcoolice, produse din tutun, pungile netransparente ce poartă numele și prenumele candidatului, respectiv denumirea partidului politic, semne sau simboluri ale concurenților electorali și produsele alimentare.

(3) Nu intră în categoria bunurilor prevăzute la alin.(1) materiale și obiecte de agitație electorală, achitate din fondul electoral, ce poartă numele și prenumele candidatului, respectiv denumirea partidului politic, semne sau simboluri ale concurenților electorali, precum: afișe, pliante, cărți poștale, calendare, caiete, ilustrate, pixuri, brichete, cutii de chibrituri, insigne, ecusoane, CD-uri, DVD-uri, suporturi de stocare USB, fanioane, steaguri, cărți, pungi transparente, tricoloruri, chipiuri, eșarfe, fulare, a căror valoare pentru o unitate nu depășește două unități convenționale.

(4) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană care are dreptul de a alege, de bani, bunuri, servicii ori de alte foloase în scopul exercitării drepturilor sale electorale într-un anumit mod în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale ori în cadrul referendumului se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 1000 unități convenționale sau cu închisoarea de la 3 la 5 ani.

Semnalăm asupra unei norme care poate genera riscuri de coruptibilitate datorită unei contradicții interne dintre reglementări. Astfel „pungile netransparente ce poartă numele și prenumele candidatului” (alin.(2)) sunt interzise, dar în același timp, la alin.(3) sunt permise: „...obiecte de agitație electorală...ce poartă numele și prenumele candidatului, respectiv denumirea partidului politic, semne sau simboluri ale concurenților electorali, precum: afișe, pliante, cărți poștale, calendare, caiete, ilustrate, pixuri, brichete, cutii de chibrituri, insigne, ecusoane, CD-uri, DVD-uri, suporturi de stocare USB, fanioane, steaguri, cărți, pungi transparente ...”. Utilizarea criteriului „transparenței” pungilor oferite de concurenții electorali în perioada campaniei electorale ca criteriu obiectiv de „admisibilitate” nu este cea mai bună soluție. Există diferite grade de transparență pentru pelicula de polietilenă (din care este confecționată punga). Ne declarăm rezervați asupra faptului cum acest aspect va influența la modul direct onestitatea și corectitudinea luptei politice din Republica Moldova, atâta timp cât criteriul principal utilizat pentru cadourile simbolice este și rămâne valoarea acestora (calculată în bani).

Recomandarea: Pentru evitarea confuziilor de orice fel, recomandăm excluderea „pungilor netransparente” din conținutul alin.(2) al art.181/1 propus, precum și excluderea oricărei mențiuni legate de “transparență” a pungilor de la alin.(3) al aceluiași articol.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea

drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

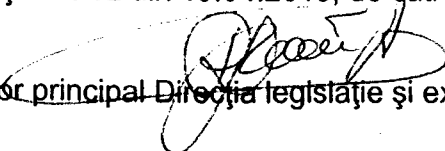
7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Roman Starașciuc
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
24 Mai 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal - art.181/1, Codul electoral - art.69)

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	<p>Articolul I.- Articolul 181/1 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195), cu modificările și completările ulterioare, va avea următorul cuprins: Articolul 181/1. Coruperea alegătorilor (1) Oferirea sau darea de bani, bunuri, servicii ori de alte foloase, în scopul determinării alegătorului să își exercite drepturile sale electorale într-un anumit mod în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale ori în cadrul referendumului se pedepsește cu amendă în mărime de la 30</p>	<p>Prevederi contradictorii în proiect</p>	<p>Semnalăm asupra unei norme care poate genera riscuri de coruptibilitate datorită unei contradicții interne dintre reglementări. Astfel „pungile netransparente ce poartă numele și prenumele candidatului” (alin.(2)) sunt interzise, dar în același timp, la alin.(3) sunt permise: „...obiecte de agitație electorală...ce poartă numele și prenumele candidatului, respectiv denumirea partidului politic, semne sau simboluri ale concurenților electorali, precum: afișe, pliante, cărți poștale, calendare, caiete, ilustrate, pixuri, brichete, cutii de chibrituri, insigne, ecusoane, CD-uri, DVD-uri, suporturi de stocare USB, fanioane, steaguri, cărți, pungi transparente ...”. Utilizarea criteriului „transparentei” pungilor oferite de concurenții electorali în perioada campaniei electorale ca criteriu obiectiv de „admisibilitate” nu este cea mai bună soluție. Există diferite grade de transparentă pentru pelicula de polietilenă (din care este confecționată punga). Ne declarăm rezervați asupra faptului cum acest aspect va</p>	<p>Pentru evitarea confuziilor de orice fel, recomandăm excluderea „pungilor netransparente” din conținutul alin.(2) al art.181/1 propus, precum și excluderea oricărei mențiuni legate de "transparentă" a pungilor de la alin.(3) al aceluiași articol.</p>

la 1000 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice. (2) În categoria bunurilor prevăzute la alin.(1) sunt incluse și băuturile alcoolice, produse din tutun, pungile netransparente ce poartă numele și prenumele candidatului, respectiv denumirea partidului politic, semne sau simboluri ale concurenților electorali și produsele alimentare. (3) Nu intră în categoria bunurilor prevăzute la alin.(1) materiale și obiecte de agitație electorală, achitate din fondul electoral, ce poartă numele și prenumele candidatului, respectiv denumirea partidului politic, semne sau simboluri ale concurenților electorali, precum: afișe, pliante, cărți poștale, calendare, caiete, ilustrate, pixuri, brichete, cutii de chibrituri, insigne,

influența la modul direct onestitatea și corectitudinea luptei politice din Republica Moldova, atâta timp cât criteriul principal utilizat pentru cadourile simbolice este și rămâne valoarea acestora (calculată în bani).

<p>ecusoane, CD-uri, DVD-uri, suporturi de stocare USB, fanioane, steaguri, cărți, pungi transparente, tricoloruri, chipiuri, eșarfe, fulare, a căror valoare pentru o unitate nu depășește două unități convenționale. (4) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană care are dreptul de a alege, de bani, bunuri, servicii ori de alte foloase în scopul exercitării drepturilor sale electorale într-un anumit mod în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale ori în cadrul referendumului se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 1000 unități convenționale sau cu închisoarea de la 3 la 5 ani.</p>		
--	--	--